



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



OP ŽL
ŽELÁTOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Planeta Země



2. Zeměpisná síť

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



ŽELATOŇOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Planeta Země – ZEMĚPISNÁ SÍŤ

Autor: Mgr. Irena Doležalová

Datum (období) tvorby: únor 2012 – červen 2013

Ročník: šestý

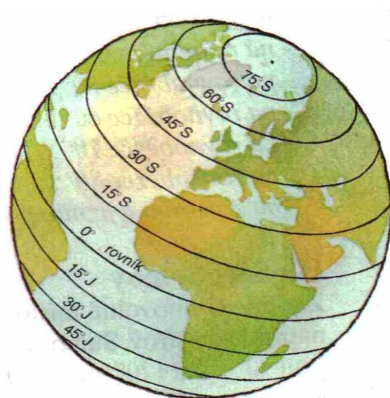
Vzdělávací oblast: zeměpis

Anotace:

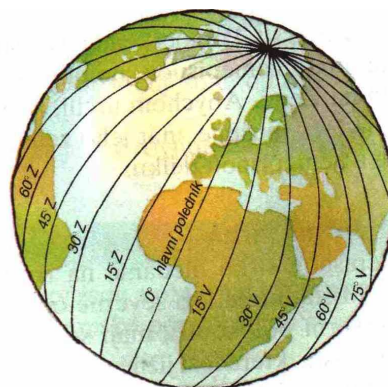
- Žáci se seznámí se základními pojmy nového předmětu - zeměpis. Provázet je bude vysvětlení pojmů týkajících se naší zeměkoule a řada obrázků, které tyto pojmy doplňují. Tyto informace pomohou žákům dále rozvíjet jejich představivost a fantazii.
- V rámci tohoto modulu si žáci najdou odpovědi na otázky z pracovních listů a naučí se řešit z didaktického hlediska jednoduché a názorné úlohy z praxe, kde je kladen důraz na jejich samostatnost a kreativitu.

2. Zeměpisná síť

- **kartografie** je věda, zabývající se tvorbou a zpracováním map
- soubor map tvoří **atlas**
- pro přesné určení jakéhokoliv místa na Zemi používáme smyšlené čáry (poledníky a rovnoběžky)
- poledníky a rovnoběžky tvoří **zeměpisnou síť**



rovnoběžky



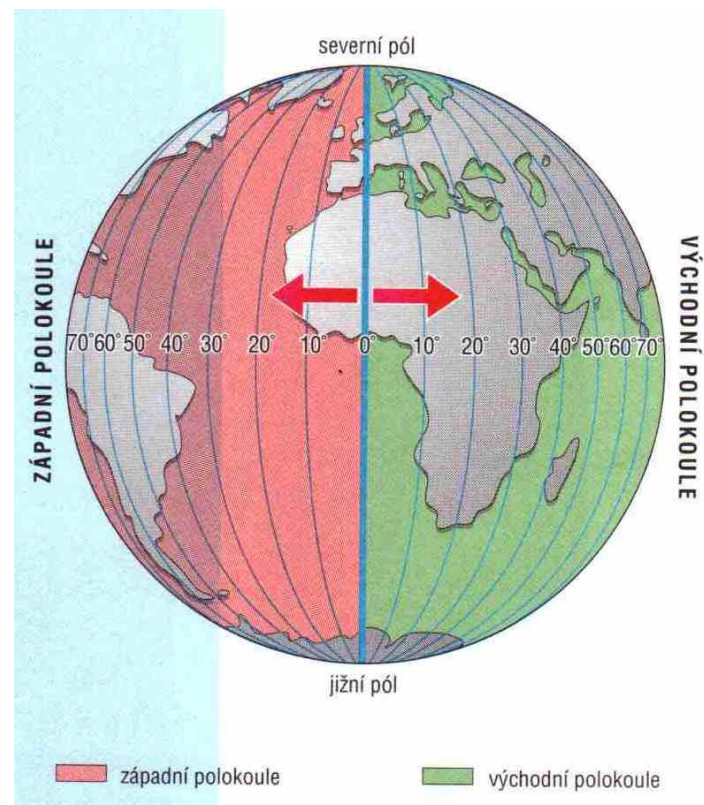
poledníky

obr.1

2. Zeměpisná síť

Poledníky

- ✓ spojují ta místa na Zemi, ve kterých je ve stejnou dobu poledne,
- ✓ mají tvar polokružnice,
- ✓ jsou stejně dlouhé,
- ✓ bývají označeny číslem a stupni (10°)
- ✓ jako základní (nultý) poledník je tzv. greenwichský (0°)
- ✓ od nultého poledníku se začínají počítat zeměpisné stupně na východ a na západ
- ✓ od hlavního poledníku 0° je jich 180° na východ a 180° na západ
- ✓ spolu se 180. poledníkem vytváří kružnici, která rozděluje Zemi na **východní a západní polokouli**

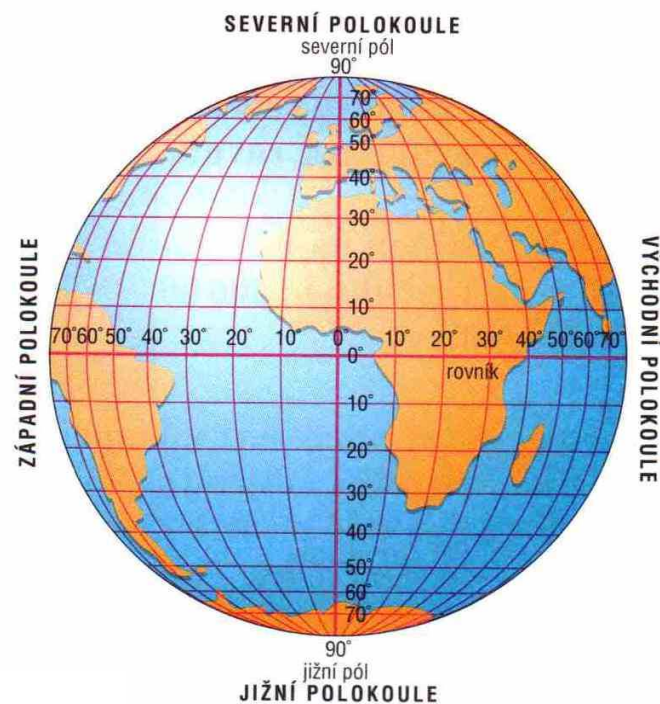


obr. 2

2. Zeměpisná síť

Rovnoběžky

- ✓ tyto čáry (na glóbusu - kružnice) se vzájemně nikde neprotnou,
- ✓ hlavní rovnoběžka protíná všechny poledníky přesně v poloviční vzdálenosti mezi póly,
- ✓ nazývá se **rovník**, (0°) rozděluje Zemi na **severní a jižní polokouli**
- ✓ rovnoběžky bývají označeny číslem a stupni (10°)
- ✓ od rovníku 0° je jich 90° na sever a 90° na jih
- ✓ směrem k pólům se zkracují
- ✓ na pólech jsou jen body o hodnotě 90°



obr. 3



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



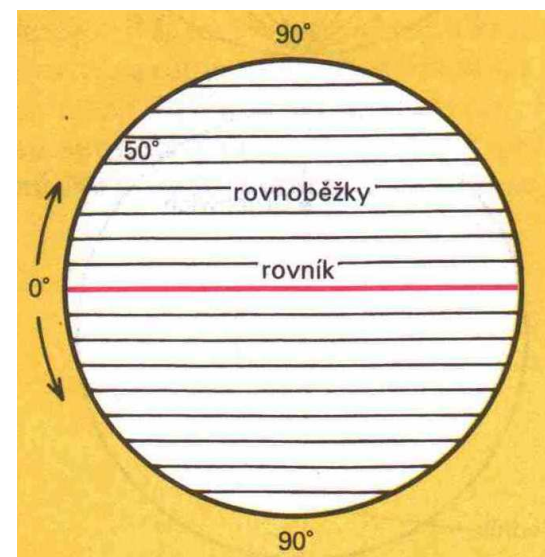
OP ROZVOJ OBLASTÍ
VÝHODNĚJŠÍ
ŽELÁTOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Zeměpisná síť

Zemský rovník

- ✓ **je hlavní a nejdelší rovnoběžka,**
- ✓ **protíná všechny poledníky
přesně v poloviční vzdálenosti mezi póly,**
- ✓ **označuje se (0°) a měří asi 40 000 km.**



obr. 4

2. Zeměpisná síť

Zeměpisná poloha

- ✓ pomocí zeměpisné sítě (poledníků a rovnoběžek) můžeme určovat polohu všech míst na zeměkouli

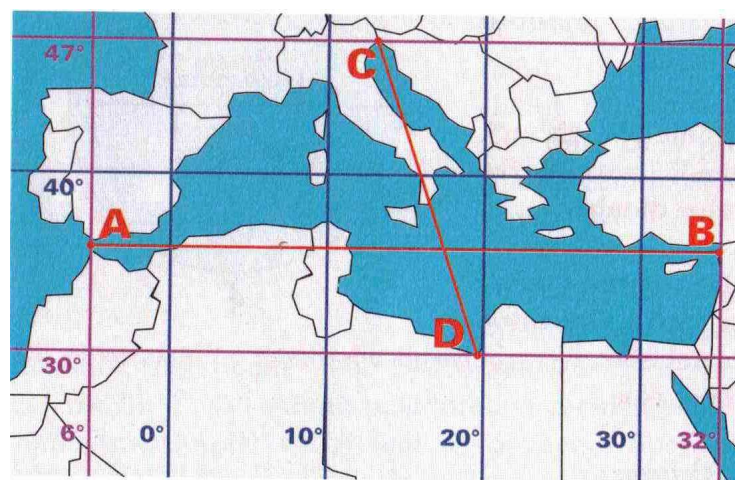
Délka Středozemního moře je znázorněna úsečkou **AB**. Lze ji vyjádřit v centimetrech, ale také pomocí poledníků, které oběmi krajními body procházejí (6° a 32°)

Poledníky tedy vyjadřují **zeměpisnou délku** (místa ležící západně od nultého poledníku – **západní zeměpisná délka** a na východní polokouli – **východní zeměpisná délka**)

Bod A lze vyjádřit 6° z.d. (6 stupňů západní délky) a bod B 32° v.d. (32 stupňů východní délky)

Šířka Středozemního moře je znázorněna úsečkou **CD**. Lze ji vyjádřit pomocí rovnoběžek které procházejí oběmi krajními body. Rovnoběžky tedy vyjadřují **zeměpisnou šířku**. Místa na severní polokouli mají **severní zeměpisnou šířku** a na jižní **jižní zeměpisnou šířku**

Bod C má 47° s.š. (47 stupňů severní šířky) a bod D 30° s.š. (30 stupňů severní šířky)



obr. 5



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost



OP ŽELÁTOVSKÁ

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

2. Zeměpisná síť

Shrnutí učiva „Zeměpisná síť“

- ✓ ***Poledníky jsou polokružnice, které spojují oba zemské póly a určují severojižní směr.***
- ✓ ***Hlavní poledník je nultý poledník.***
- ✓ ***Rovnoběžky jsou kružnice rovnoběžné s rovníkem, které určují směr západ – východ.***
- ✓ ***Hlavní rovnoběžka je rovník.***
- ✓ ***Poledníky a rovnoběžky tvoří zeměpisnou síť a určujeme jimi zeměpisnou polohu.***

Seznam použité literatury a obrázků

- Šárka Brychtová, Josef Brinke, Josef Herink: **Planeta Země** - zeměpis pro 6-7 ročník ZŠ.
Nakladatelství Fortuna, 1995,1997. ISBN 80-7168-475-9.
 - obr.1/str 32; obr.4/str.30;
- Jaromír Demek, Stanislav Horník, Eduard Hofmann, Josef Janás, Lenka Hradilová,
Jiří Kovařík: **Zeměpis 6**
SPN – pedagogické nakladatelství,a.s.,2007. ISBN 978-80-7235-362-0
 - obr.2/str.16; obr.3/str.16;
- Petr Lorenc: **Živá planeta** - Úvod do zeměpisu pro 6.ročník.
Nakladatelství MOBY DICK, s.r.o. dotisk 1.vydání Praha 2000. ISBN 80-9022223-1-5
 - obr.5/str.14;
- Helena Holovská, Radek Pavlů a kolektiv: Zeměpis pro 6. ročník ZŠ, **Vesmír/Mapa**.
Nakladatelství Alter, s.r.o. Všeň,Vydání první 1998. kód 092901